

2008-03-18

LS 0710-1065

Landstingsstyrelsen, ärende 12

Årsredovisning år 2007 för Stockholms läns landsting och bolag

Socialdemokraterna föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avslå förslaget om att reservera 200 000 000 kronor för omstruktureringsåtgärder inom SLSO

att i övrigt fastställa den framlagda årsredovisningen för landstingskoncernen för år 2007 enligt bilaga 1:2

att disponera resultatenheternas resultat enligt bilaga 2:1

att uppdra åt landstingets ombud vid AB Storstockholms Lokaltrafiks bolagsstämma/årsstämma under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna fastställs

att besluta om att AB Storstockholms Lokaltrafiks (SL) vinst om 320 186 000 kronor balanseras i ny räkning

att bevilja styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet för 2007 års verksamhet

att uppdra åt landstingets ombud vid Landstingshuset i Stockholm AB:s bolagsstämma/årsstämma samt dess dotterbolag under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att godkänna de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna samt resultatdispositioner i enlighet med bilaga 2:2

att bevilja styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet för 2007 års verksamhet

att Landstingshuset i Stockholm AB enligt bilaga 2:3 skall lämna villkorade aktieägartillskott till S:t Eriks ögonsjukhus AB med 1 132 000 kronor och Folktandvåden Stockholms län AB med 7 259 000 kronor, motsvarande 30% av vinsten för 2007 utöver fastställt avkastningskrav

2008-03-18

LS 0710-1065

att uppdra till landstingsstyrelsen att inom ramen för gjord reservering för pensionskostnader i 2006 års bokslut och med hänvisning till Finansinspektionens justering av livslängdsantagande, via aktieägartillskott, tillföra 122 950 000 kronor till Landstingshuset i Stockholm AB för vidare fördelning i enlighet med bilaga 3.1

att överföra 62 000 000 kronor av i Koncernfinansiering redovisat statsbidrag avseende åtgärder för att minska sjukfrånvaron till hälso- och sjukvårdsnämnden för att bestrida projektkostnader

att uppdra åt landstingets ombud vid TioHundra AB:s bolagsstämma/årsstämma under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att fastställa de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna

att besluta om att TioHundra AB:s förlust om 14 595 000 kronor balanseras i ny räkning

att bevilja styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet för 2007 års verksamhet

att överföra 6 648 798 kronor från Koncernfinansiering till TioHundranämnden avseende ersättning för läkemedelskostnader utöver gällande maximalbelopp

att uppdra åt landstingsstyrelsen att se över gällande avtal kring TioHundranämnden, TioHundra AB samt Kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtäljes Sjukvård och omsorg.

Försuttna chanser

Vid ingången till 2007 fanns ett mycket gott utgångsläge för den nyvalda landstingsmajoriteten. Landstingets finanser var urstarka, SL-trafikens utbud det största någonsin och grunden hade lagts för en ny modern sjukvårdsstruktur. Det fanns gynnsamma förutsättningar att möta patienters och resenärers växande behov.

Efter ett år kan konstateras att en historisk möjlighet att satsa på vården och kollektivtrafiken har glidit den borgerliga majoriteten ur händerna. Istället har högsta prioritet varit att skapa utrymme för en skattesänkning. Metoderna har varit otillräcklig resurstilldelning i hälso- och sjukvården och kraftiga taxehöjningar i kollektivtrafiken. Landstingets ekonomi har hanterats genom ett simpelt fiffel med bokföringen i 2006 års bokslut, då miljardbelopp bokfördes i förtid, vilket gör att 2007 års bokslut uppvisar ett fiktivt överskott.

Personalpolitikens haveri

Den borgerliga personalpolitiken i landstinget under år 2007 präglades av:
- Personalorganisationer som stängs ute från samverkan med politiken på central nivå

2008-03-18

LS 0710-1065

- Barnsliga markeringar om var medarbetarnas representanter får sitta vid sammanträden där de har rätt att medverka.
- Direktiv och regelverk som förändras över natten utan dialog.
- Ett från facken unikt historiskt avslagsyrkande på den borgerliga majoritetens budget.
- Personal som tvingas till avknoppningar mot sin vilja.
- Ett underkännande av de fackliga organisationerna som legitima företrädare för landstingets personal.

Den förda politiken är ett nederlag för målsättningen att göra Stockholms läns landsting till en attraktiv arbetsgivare där personal trivs och vill stanna. Idag används landstingets personalpolicy uppenbarligen som ett slags spegelbild från vilken personalpolitiken utformas i syfte att driva personalen från landstinget i så hög hastighet som möjligt.

Där personalpolicyns vision talar om att landstinget ska vara en *konkurrenskraftig arbetsgivare* jobbar den borgerliga majoriteten för att göra landstinget så svagt som möjligt och den personal som trivs ska drivas bort. Där personalpolicyns vision talar om att medarbetarna ska känna *arbetsglädje, stolthet, engagemang och framtidstro* talar den förda politiken istället om att tvinga de som känner så till avknoppningar och om det inte passar – avgångsvederlag eller förtidspension. Där personalpolicyns vision talar om *kompetens och långsiktig verksamhetsutveckling* är politiken inkompetent och syftar till verksamhetsavvecklingar.

Den borgerliga majoriteten i Stockholms läns landsting har hittills varit oförmögna till att ta ett positivt arbetsgivaransvar och delta i en samverkan och dialog med personalen och deras representanter. Det är förödande för landstingets uppdrag och går i förlängningen ut över patienter och anhöriga.

Borgerlig politik sätter passivitet före arbete

Den borgerliga majoritetens tongivande företrädare har ambitionen att i ett rasande tempo privatisera allt som kommer i deras väg. Inom till exempel Folktandvården är man så ivrig att man helt sonika bortser från personalens egna önskemål. Utfärdade riktlinjer för avknoppningar ändras över en natt – så att kravet slopas om tillstyrkan av en majoritet av berörd personal – då det visat sig att det stora flertalet i personalen inte är intresserad av privatisering.

Den borgerliga majoriteten pratar om mångfald, men har inga ambitioner för landstingets verksamheter i egen regi. Mångfald för majoriteten betyder snävt ideologiskt betingade privatiseringar oavsett konsekvenserna.

Det så kallade omställningsarbete som föreslås fortgå i SLSO är ett utslag av just den ensidiga privatiseringspolitik som bedrivs av den borgerliga majoriteten. I takt med att offentligt drivna vårdenheter läggs ned eller privatiseras, så uppstår ett behov av att göra sig av med personal som inte erbjuds eller vill följa med till en ny privat vårdgivare.

2008-03-18

LS 0710-1065

Därför tas omställningsåtgärder fram som går ut på att betala människor för att gå från aktivt arbete till passivitet i form av avtalspensioner och avgångsvederlag. Det är ett upprörande slöseri med såväl människors kompetens som skattepengar. Avsättningen i bokslutet för 2007 om ytterligare 200 mkr i detta syfte under år 2008 bör avslås.

Utvecklingen av närsjukvården avbruten

Politiken under 2007 har inneburit ett markant brott med den utveckling av närsjukvården som inleddes förra mandatperioden. Närakuter och äldrevårdscentraler har nu stängts ned, familjecentralerna utsatts för svåra nedskärningar och satsningarna på fler specialistläkare i öppenvård och fler jourläkarbilar har stoppats.

Närakutsutredningen visade att närakuterna har avlastad både vårdcentraler och akutmottagningar med lättakuta fall. Utredningen visade även att det akuta omhändertagandet inte fördyrats genom närakuterna. Trots detta beslutade den borgerliga majoriteten att, i ett första led, lägga ner fem närakuter.

Växande vårdköer

Borgarna gick till val på att eliminera vårdköerna. Men för att klara det behöver sjukvården ökade resurser. I slutet av november visade det sig att vårdköerna nu ökar. I november väntade 12 759 stockholmare på att få träffa läkaren. I Socialstyrelsens uppföljning av vårdgarantin visades det sig att andelen patienter i Stockholms läns landsting som väntat längre än 90 dagar för besök har ökat mellan april 2006 till oktober 2007.

Fritt fram för gräddfiler – vårdgarantin åsidosätts

Capio S:t Görans har lämnat förfrågan om möjligheten att ändra gällande avtal där sjukhuset förbinder sig att arbeta helt och hållet åt landstinget. Den borgerliga majoriteten såg här en chans att öka ojämlikheten i vården och har snabbt uttryckt sin beredvillighet att öppna upp för privata gräddfiler inom vården.

Flera borgerliga företrädare har via media deklarerat att även offentliga sjukhus bör ta emot privatfinansierade patienter, så att vård kan ges med förtur mot privat betalning när vårdgarantin inte håller vad den lovar. Istället för att leva upp till vårdgarantin så att ingen är intresserad av privata gräddfiler förefaller den borgerliga politiken gå ut på att bevara de långa väntetiderna, så att en privatfinansierad marknad vid sidan om kan stimuleras.

Förra mandatperioden byggde förtroende

Bokslutet för 2007 visar att förtroendet för vården har ökat markant sedan mätperioden startade 2001. Det stora förtroendelyftet sker mellan 2002 och 2006. Upplevelsen att ha tillgång till den vård man behöver förbättrades under samma period.

Det område som stod i skarpt fokus under föregående mandatperiod var insatserna för att förbättra telefontillgängligheten till vårdcentraler och läkarmottagningar. I bokslutet för 2007 redovisas att vårdens tillgänglighet har förbättrats kraftigt, från att knappt hälften av invånarna upplevde en god tillgänglighet 2001 till drygt 70 procent

2008-03-18

LS 0710-1065

för 2007. Resultatet är en effekt av det systematiska arbete som genomfördes under förra mandatperioden.

Med detta som grund för framtiden fanns en unik möjlighet för landstinget att förbättra sjukvården. Därför borde 2007 ha präglats av fortsatta insatser för en stärkt närsjukvård, för bättre tillgänglighet och för att ta bort de kvarvarande köerna till olika behandlingar. Förutsättningarna var goda för att också stärka det förebyggande folkhälsoarbetet. Ambitionerna att skapa en mer jämlik vård genom att angripa hälsoklyftor och fördela vårdens resurser mer rättvist efter behov kunde ha fortsatt.

I stället valde den moderatledda majoriteten att inrikta hela politiken på två saker som överordnades allt: att skapa förutsättningar för sänkt skatt och att öppna upp ännu mer av sjukvården i Stockholms läns landsting för privata företag, oavsett befolkningens behov eller önskemål.

Vårdval Stockholm = vårdval för välbeställda

Förberedelserna inför vårdvalet har stått i fokus under hela året i Hälsa- och sjukvårdsnämnden. Politiken har varit så inriktad på att få vårdvalet sjösatt att flera andra frågor helt lagts på hyllan. I slutet på 2007 stod klart hur nyetableringarna för första kvartalet 2008 var fördelade. Resultatet blev som befarat – var tredje ny vårdcentral hamnar i innerstaden trots att vårdbehoven finns i helt andra delar av länet. Över två tredjedelar av nyetableringarna sker i välbeställda områden med inkomster över eller mycket över genomsnittet.

Dessutom fick många uppskattade verksamheter lägga ner som en direkt följd av vårdvalets orättvisa konstruktion. Exempel på sådana är familjecentraler och äldre-vårdcentraler – allt som inte är traditionella husläkarmottagningar. De äldre i Hökarängen drabbades av ett hårt slag när majoriteten beslutade stänga äldrevårdscentralen där, trots många äldre med stora vårdbehov.

Jämlik vård inte intressant för borgerliga

Under 2007 lades landstingets tidigare ambitioner om att skapa en mer jämlik vård åt sidan. Samtidigt visade nya beskrivningar av vårdbehov och vårdutbud på stora orättvisor inom regionen. Etableringsfrihet för privata aktörer blev viktigare än att ta politiskt ansvar för att vårdens resurser fördelas efter människors behov.

En av de mest dramatiska, ideologiskt styrda förändringarna av maktskiftet blev i stället att landstinget gick från höga ambitioner om att skapa en rättvis, jämlik vård till att nöja sig med att i görligaste mån undvika så kallade "vita fläckar". Den redan så uppenbart skeva fördelningen som finns i länet av läkarmottagningar och privata specialister accepterades av den borgerliga landstingsledningen. Genom avsaknaden av en socioekonomisk faktor i ersättningssystemet i Vårdval Stockholm tenderar den förda politiken istället att resultera i större ojämlikhet.

Psykiatri – fort, fel och för lite

Psykiatri har under 2007 utsatts för en regelrätt underfinansiering. Det gäller särskilt barn- och ungdomspsykiatri. Under året kom flera rapporter om brister i psyki-

2008-03-18

LS 0710-1065

atrin. Vårdplaneringen uteblir ofta, självmordsbenägna möts inte av de särskilda insatser som är nödvändiga, vårdprogrammen följs dåligt, väntetiderna är alltför långa och bemötandet av patienterna är alltför ofta annat än respektfullt. Ändå har en budget för 2008 antagits av den borgerliga majoriteten som saknar de satsningar som behövs.

Under året togs beslut om införandet av ett nytt ersättningssystem för allmänpsykiatrisk vård. Beslutet fattades utan att konsekvenserna av förslaget belystes eller gavs tid att förankras inom psykiatrin. Beslutet föregrep också hälso- och sjukvårdsnämndens pågående översyn av allmänpsykiatrins vision och uppdrag. Detta har medfört stor oro och frustration inom många psykiatriska verksamheter. Det forcerade tillvägagångssättet gör att ytterligare förändringar måste göras inför 2009 – annars riskerar flera angelägna verksamheter att slås ut, bland annat de allmänt erkända samverkansprojekten med kommunen i Södertälje.

Dialog med befolkningen satt på undantag

Att förbättra dialogen med befolkningen om vården var en viktig ambition för den förra majoriteten i landstinget. Under 2007 skrotades denna modell helt av de nya makthavarna. De pensionärs-, handikapp- och anhörigorganisationer som tidigare haft möjligheter till regelbundna lokala kontakter med sina landstingsföreträdare förlorade merparten av detta.

Minskat trafikutbud i SL med den borgerliga politiken

Resenärerna uppger i den genomförda mätningarna att trängseln förvärrats i trafiken under 2007. Det hänger säkerligen samman med att trafikutbudet fortfarande är mindre än under 2006. Trots att SL behöll de flesta av de resenärer som tillkom under försöket med trängselskatt, trots att trängselskatten återinförts permanent och trots en mycket stark konjunktur så var utbudet mätt i sittplatskilometer under 2007 hela 3,9 procent mindre än föregående år. En grundläggande skillnad mellan försöket med trängselskatt och den nu permanenta lösningen är givetvis att den borgerliga regeringen inte kompenserar SL för de ökade kostnaderna.

Bristen på utbudsökningar i kombination med att enhetstaxan avskaffades och priserna chockhöjdes är säkerligen också en stor del av förklaringen till att resandeökningen är så måttlig som 1,8 procent. Permanent trängselskatt, stark konjunktur, höga bensinpriser och ökad punktlighet ökar SL:s konkurrenskraft, vilket borde ha gett en betydligt större ökning. Som jämförelse blev resandeökningen 2006 hela 5 procent.

Försämrat bemötande

Det är också tråkigt att notera att resenärerna blivit mindre nöjda med personalens bemötande. Personalen får ofta bära ansvaret utåt gentemot resenärerna för styrelsens beslut. Det är därför inte alls säkert att det är personalen man är missnöjd med. Ilska över kraftiga prishöjningar, krångliga zonindelningar, förbud mot kontantbetalning och att även betalande resenärer kan drabbas av de nya mer aggressiva metoderna för att komma åt fuskåkare kan vara bakomliggande orsaker till försämringen. Vad som ligger bakom de vikande siffrorna måste analyseras så att ytterligare försämringar kan undvikas.

2008-03-18

LS 0710-1065

Färre insatståg 2007

Inom SL-trafiken har flera års enträget arbete gett resultatet att andelen nöjda resenärer ökar. De senaste åren har nöjdheten gradvis förbättras från bottennoteringen om endast 56 procent nöjda resenärer när mätningarna började under år 2000 – då SL under moderat ledning var kört i botten.

Särskilt inom pendeltågstrafiken återstår ännu mycket att göra. En delförklaring till den förbättrade punktligheten under år 2007 är dessvärre bara att färre insatståg körs i pendeltågstrafiken. Att köra färre insatståg var en riktig åtgärd som styrelsen vidtog för att få bukt med akuta problem med förarbrist, inställda tåg och förseningar. Att köra färre tåg är dock ingen långsiktigt bra lösning för pendeltågsresenärerna. Denna förklaring till den förbättrade punktligheten borde redovisas i Årsredovisningen.

Viktiga investeringar uteblev

Vad gäller SLs investeringsbudget är det mycket bekymmersamt att så många projekt släpar efter i tid och att nästan 700 miljoner inte är upparbetade. De kommande åren innehåller många omfattande investeringar. Att gå in i en tung investeringsperiod med flera försenade projekt i ryggsäcken är givetvis lång ifrån optimalt.

En stor del av förklaringen till situationen är att SL har haft problem att rekrytera kvalificerad personal till viktiga funktioner. Därför är det extra bekymmersamt att den borgerliga majoriteten inte möter behovet av personalökningar. Styrelsen för SL behöver ta rekryteringsfrågorna på större allvar och arbeta offensivt med att förstärka SL:s personalstyrka med de funktioner som krävs för att säkerställa att inte ännu fler investeringsobjekt blir försenade.